

Heida

PIRMA DALIS
HEIDOS MOKSLO IR KELIONIŲ METAI

JOHANNA SPYRI

ILIUSTRAVO REMIGIJUS JANUŠKEVIČIUS

Heida

Versta iš:
Johanna Spyri
HEIDIS LEHR UND WANDERJAHRE
Carlsen Verlag GmbH, Hamburg, 2009

Leidinio bibliografinė informacija
pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno
Mažvydo bibliotekos Nacionalinės
bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Vertimas į lietuvių kalbą, Indrė Klimkaitė, 2019
© Iliustracijos, Remigijus Januškevičius, 2020
© Leidykla „Nieko rimto“, 2020

ISBN 978-609-441-634-7

Johanna Spyri

Heida

PIRMA DALIS
HEIDOS MOKSLO IR KELIONIŲ METAI

Iš vokiečių kalbos vertė Indrė Dalia Klimkaitė
Iliustravo Remigijus Januškevičius

Vilnius
2020

Aukštyn pas Kalnų Dėdę

Iš jaukaus Majenfeldo kaimelio takelis veda per žalias medžiais apaugusias pievas ligi aukštų kalnų, jie palinkę rimtai žvelgia žemyn į slėnį. Takelis greitai pasuka per ganyklas, apaugusias trumpa žole, keliauninką pasitinka stiprus kalnų žolelių kvapas, mat takas stačiai šauna į Alpių aukštumas. Šiuo siauru takučiu šviesų, saulėtą birželio rytą kopė aukšta tvirta šių kalnų mergina, už rankos vedina maža mergaitė, kurios skruosteliai taip liepsnojo, kad raudonis prasimušė net pro saulėje įdegusią rudą odą. Ir nenuostabu: kaitino birželio saulė, o mergaitė buvo aptūlota taip, tarsi jai reikėtų gintis nuo landaus speigo. Mažoji ėjo tik kokius penktus metelius, bet tikrojo jos sudėjimo negalėjai matyti, mat buvo apvilкта dviem, o gal net trim suknelėmis viena ant kitos ir dar apmuturiuota raudona medvilnine skara, tad ši beformė žmogysta, sukišta į du sunkius vinimis pakaustytus kalnų batus, sukaitusi vargingai plūkėsi prieš kalną. Ko gero, jiedvi kopė jau gerą valandą ir priėjo pabirų namų grupelę pusiaukelėje į kalnų ganyklas, vadinamą Kaimeliu. Keliauninkes sveikino kone iš kiekvieno namo – tai pro langą, tai pro duris, tai nuo kelio, mat mergina sugrįžo į savo gimtąsias vietas. Tačiau ji niekur nestojo, tik eidama pro šalį nelétindama žingsnio atsakinėjo į visus sveikinimus ir klausimus, ir taip iki pat paskutinio iš plačiai išsibarsčiusių namelių. Čionai pro duris pasigirdo balsas:

– Palūkėk minutėlę, Deta, eisiu sykiu, jei kilsi aukštyn.

Pavadintoji sustojo, mergaitė tučtuojau paleido jos ranką ir klestelėjo ant žemės.

– Pavargai, Heida? – paklausė mergina.

– Ne, man tik karšta, – atsakė mažoji.

– Greit būsim vietoj, tik truputį pasistenk, ženklididesniais žingsniais, ir po valandos būsim viršuj, – padrašino ją bendrakeleivė.

Pro namelio duris geraširdiškai šypsodama išėjo plačiastrėnė moteris ir prisidėjo prie dviejų keliauninkų. Mergytė pakilo nuo žemės ir dabar sekė iš paskos toms dviem senoms pažįstamoms, kurios tučtuojuo emė gyvai šnekučiuotis apie visus Kaimelio ir kitų aplinkinių trobelių gyventojus.

– Kurgi susiruošei su vaiku, Deta, – paklausė naujoji pakeleivė. – Tai veikiausiai tavo sesers mergaitė, ta, našlaitė.

– Taip, tai ji, – atsakė Deta, – veduosi ją aukštyn pas Dėdę ir paliksiu ten.

– Ką, paliksi vaiką Kalnų Dėdei? Gal tau galvoj negerai, Deta? Kaip gali taip elgtis? Senis pasiųš tave su visais tavo ketinimais atgalios!

– Ne, negalės, jis juk mergaitės senelis, turės priimti. Iki šiol aš ja rūpinausi, o dabar, Barbele, pasakysiu tau, negaliu praleisti progos gauti vietą, kurią man siūlo, dėl vaiko, dabar jau tegu senelis pasirūpina.

– Taip, jei jis būtų kaip visi žmonės, tada taip, – uoliai pritarė mažoji Barbelė, – betgi tu jį žinai. Ką gi jis veiks su vaiku, ir dar tokiu mažu! Ir mergaitė pas jį neištvers! O kurgi tu ketini vykti?

– Į Frankfurtą, – paaiškino Deta, – ten gaunu labai gerą vietą. Tie ponai jau pernai vasarą buvo apačioje, kurorte, tvarkiau ir prižiūrėjau jų kambarius, jau ir tada jie norėjo mane išsivežti, bet aš negalėjau, dabar jie vėlei čia, kviečia mane, ir aš tikrai noriu vykti, patikėk.

– Nenorėčiau būt to vaikelio vietoj! – mosuodama rankomis sušuko Barbelė. – Niekas nežino, kas tam seniui viršuje užeis! Su niekuo į kalbas nesileidžia, metų metus nekalia kojos bažnyčion, o jei jau sykį metuose su savo storąja lazda nusileidžia žemyn, tai visi traukiasi jam iš kelio drebėdami.

Su savo tankiais žilais antakiais ir baisia barzda atrodo kaip senas pagonis ar indėnas – su tokiu jau geriau nesusitikti akis į akį.

– Na ir kas, – atkirto Deta. – Jis visgi senelis ir turi pasirūpinti anūke, nieko jai nepadarys, antraip pačiam ir teks atsakyti, ne man.

– Norėčiau žinoti, – pasmalsavo Barbelė, – kas gi slegia senio sąžinę, kad jo tokios akys ir vienut vienužis kiurkso kalnuose, ir beveik niekuomet čionai akių nerodo. Žmonės visko apie ją prikalba, tu juk irgi šį tą žinai, ir iš sesers savo, ar ne, Deta?

– Kurgi ne, bet aš tyliu, jei jis išgirstų, geruoju man nesibaigtų!

Bet Barbelei jau seniai magėjo sužinoti, kaip ten tas Kalnų Dėdė, kodėl jis toks nedraugiškas žmonėms ir gyvena viršuje visiškai vienas, o žmonės kalba apie jį tik puse lūpų, tarsi baimintųsi pasirodyti esą prieš jį, bet ir nenorėtų jo užstoti. Barbelė nė nenumanė, kodėl visi Kaimelio žmonės senį vadina Kalnų Dėde, juk jis negališ būti tikras dėdė visiems Kaimelio gyventojams; bet kad jau visi jį taip vadina, tai ir ji taip darė, vadino senį Dėde kaip visi čionykščiai. Barbelė atitekėjo į Kaimelį neseniai, anksčiau gyveno apačioje, Pretigau, taigi dar ne viską žinojo apie Kaimelio ir jo apylinkių nutikimus ir visų laikų išskirtinius asmenis. Tuo tarpu Deta, gera jos pažįstama, gimusi Kaimelyje, gyveno čia su savo mama visą laiką, tik prieš metus, kai šioji pasimirė, Deta persikraustė į Bad Ragaco kurortą, ten tarnavo kambarine dideliame viešbutyje ir gerai uždirbdavo. Ir šį rytą su mergaite atkeliavo iš Ragaco; iki Majenfeldo jas šieno vežimu pavėžėjo pažįstamas. Taigi Barbelė šiuokart nenorėjo praleisti geros progos šį tą sužinoti, tad paėmė Deta už parankės ir tarė:

– Iš tavęs gi valia sužinoti, kas tikra ir ką žmonės prikuria; man rodos, tu žinai visą tą istoriją. Tai paporink man bent kiek apie tai, kas tam seniui nutiko ir ar visada visi jam traukėsi iš kelio, o jis taip nekentė žmonių.

– Ar visada jis toks buvo, negaliu gerai žinoti, man dabar dvidešimt šešeri, o jam jau tikrai bus septyniasdešimt; taigi nemačiau jo jaunystėje, nesitikėk. Bet jei būčiau tikra, kad gandai nepasklis po visą Pretigau, tai daug ko apie jį tau galėčiau pripasakoti, mano mama juk iš Domlešgo, jis irgi.

– Na ką tu, Deta, kaip gali taip galvoti, – kiek įsižeidusi atsakė Barbelė. – Pretigau nelabai kas tų paskalų klauso, o aš moku palaikyt liežuvį už dantų, kai reikia. Papasakok, gailėtis neteks.

– Na gerai, galiu, bet laikykis duoto žodžio! – prigrasė Deta. Visų pirma apsidairė, ar mergaitė ne per arti ir ar nenugirs, ką ji ketina papasakoti, bet vaiko niekur neišvydo, ko gero, jau seniai atsiliko nuo merginų, bet šiedvi įsitraukusios į pašnekesį nė nepastebėjo. Deta sustojo ir apsidairė. Takelis darė didelius vingius, bet buvo galima apžvelgti jį beveik iki pat Kaimelio apačioje, tik ten nieko nematyti.

– Matau ją, – pasakė Barbelė, – žiūrėk, antai tenai. – Ir ji parodė smiliumi atokiau nuo kalnų tako. – Kopia šlaitu aukštytyn su Ožkapetriu ir jo ožkelėmis. Kodėl jis šiandien taip vėlai išginė? Bet gal ir gerai, prižiūrės mergaitę, o tu galėsi man pasakot.

– Vaiko priežiūros Pėteriui neužkrausiu, – tarstelėjo Deta. – Mergaitė, kaip penkiametė, nekvaila, turi akis kaktoj ir mato, kas vyksta, tą aš jau pastebėjau, ir kada nors tas jai išeis į naudą, juk senis teturi tik dvi ožkas ir trobelę kalnuose.

– Ar kitados turėjo daugiau? – pasiteiravo Barbelė.

– Dėdė? Taip. Tikrai, kitados turėjo daugiau, – uoliai patvirtino Deta, – jam priklausė vienas dailiausių ūkių Domlešge. Jis – vyresnėlis sūnus, turėjo dar vieną vienintelį brolių, tykų ir tvarkingą. O vyresnėlis tenorėjo dėtis ponu ir bastytis su visokiais svieta perėjūnais, kurių niekas nepažinojo. Praūžė visą

Šveicarų rašytojos Johannos Spyri (1827–1901) „Heida“ – iki šiol aktuali literatūros klasika bei vienas žinomiausių šveicarų kūrinių. Tai įkvepianti ir šilta istorija apie mergaitę, gyvenančią aukštai kalnuose kartu su atsiskyrėliu seneliu. Heidai tenka patirti ne vieną išbandymą, tačiau mergaitės energija, gerumas ir gebėjimas džiaugtis suminkština net atšiauriausių žmonių širdis.

„Heida“ originaliai buvo išleista dviem knygomis – „Heidos mokslo ir kelionių metai“ bei „Heidai praverčia, ko išmoko“. Rankose laikote pirmąją istorijos apie šauniąją mergaitę dalį. Šį puikų naują knygos vertimą ir leidimą puošia lietuvių dailininko Remigijaus Januškevičiaus tapytos iliustracijos.

Redaktorė **Giedrė Kmitienė**

Korektorė **Eglė Devižytė**

Maketavo **Miglė Dilytė**

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Heidai buvo gera kaip dar niekad gyvenime. Ji gerte gėrė į save auksinę ryto šviesą, gryną orą, švelnų gėlių kvapsnį ir tetroško vieno – likti čia visados. Taip prabėgo nemažai laiko, Heida tiek dažnai ir taip ilgai žvelgė į aukštus kalnus, kad ėmė rodytis, jog jie įgavo veidus ir dabar žvelgia žemyn į mergaitę kaip geri draugai.

Ar kada teko sutikti žmogų, kuris tiesiog spinduliuotų gyvenimo džiaugsmu ir gebėtų savo energija ir puikia nuotaika užkrėsti visus aplinkinius? Heida – būtent tokia mergaitė, su ja viskas smagiau.

Užlipkite kartu su Heida į aukštus Šveicarijos kalnus ir grožėkitės nuostabiais slėniais bei įspūdingais saulėlydžiais, žaiskite su kaimo vaikais ir po pievas straksinčiomis ožkelėmis, lankykitės didžiuliam mieste ir susipažinkite su naujais žmonėmis. Keliaukite visur kartu su linksmuole Heida ir pamatysite, kaip dienos darosi vis smagesnės ir giedresnės.

